

Motion till riksdagen

1988/89:Ub15

av Eva Goës och Kaj Nilsson (mp)

med anledning av prop. 1988/89:65 om formerna för
högskolepolitiken

Propositionen synes vilja ge ett intryck av att regeringen vill öka högskolornas självbestämmande, men en stark central styrning finns kvar: dels genom resursfördelningen fakultetsvis till forskning och forskarutbildning, dels genom detaljstyrning av antalet platser på olika linjer inom grundutbildningen vid varje högskola.

Miljöpartiet de gröna är för större frihet av kursval. Det är därför viktigt att förstärka de fristående kurserna, så att man kan "komponera" egna utbildningar. I propositionen föreslås emellertid att omfattningen av resurser per högskola för lokala och individuella linjer samt fristående kurser skall styras av regering och riksdag. Detta torde innebära att en högskolestyrelse inte har frihet att själv bestämma om inrättandet av exempelvis en ny miljövårdslinje, som man kanske skulle kunnat finansiera genom att dra ner på antalet platser på en annan linje.

Miljöpartiet de gröna ser positivt på förslaget om övergång till ramanslag och att ett samlat anslagsbelopp tilldelas varje högskoleenhet. Vi anser dock, att samma anslag per capita skall gälla för LIF-kurser (lokala, individuella och fristående kuser) som för allmän linje.

Övergången till treårsplanering och långsiktig planering, får inte bli så stelbent att förändringar är omöjliga under löpande treårsperiod. Angelägna program och idéer måste kunna aktualiseras med kortare varsel än tre år.

Det påpekas i avsnitt 1.5 att både utbildning och forskning skall uppfylla "internationella kvalitetsnormer". Miljöpartiet de gröna vill erinra om att detta leder till kulturell konformism, vilket förutsätter att alla universitet agerar efter liknande principer. Detta är förbundet med stora risker, eftersom forskningens livsluft samtidigt är kritik. Konformismen firar ofta triumfer inom vetenskapsområdet. Forskningsarbeten som går utanför traditionella ämnesgränser får svårt att göra sig gällande, likaledes tvärvetenskapliga angreppssätt.

Med det liggande förslaget till ökad makt för högskoleenheterna, när det gäller fördelning av medel till grundutbildning, är det av vikt att utbildningens inriktning inte blir alltför kortsiktigt nyttoinriktad. Nuvarande högskolestyrelser är alltför beroende av näringslivs- och politikerintressen. De bör kompletteras med och/eller ersättas av företrädare för kulturell verksamhet, skola och social omsorg. Dessutom bör det vara lika många representanter för de olika kategorierna lärare, studerande resp. företrädare för allmänna intressen i högskolestyrelsen.

UHÅ:s roll vid planeringen av den högre undervisningen synes bli

nedtonad till förmån för en ökad departementsstyrning och UHÄ tycks komma att bli omvandlat till en välkontrollerad tillsynsmyndighet. En klarare definiering och egenutvärdering av UHÄ:s roll behövs. Hur skall t ex UHÄ:s utvärdering, resultatredovisning mm ske? Vad bedöms? Hur mäts högskolans förändrande kraft i samhället? Kreativitet? Kritiskt tänkande? Risken är att enbart genomströmningshastigheten och antalet examinationer mäts, eftersom det är kvantifierbart. Kvalitet, utveckling av individen, mm, kommer i skymundan.

Mot. 1988/89

Ub15

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att treårsplaneringen inte får bli så stelbent att förändringar blir omöjliga under en löpande treårsperiod,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att kvalitetskraven på utbildning och forskning hela tiden kritiskt bör granskas och ej slaviskt anpassas till internationella konventioner,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att högskolestyrelserna med hänsyn till sin uppgift att fördela medel till grundutbildning bör kompletteras med företrädare för kulturell verksamhet, skola och social omsorg,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att högskolestyrelsen bör ha lika många representanter av vardera lärare, studerande resp. företrädare för allmänna intressen,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om anslag till LIF-kurser,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en egenutvärdering av UHÄ:s framtida roll.

Stockholm den 3 februari 1989

Eva Goës (mp)

Kaj Nilsson (mp)